

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0421U102774

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 01-06-2021

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чорнобров Олександр Юрійович

2. Chornobrov Oleksandr Yu.

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 03.00.16

Назва наукової спеціальності: Екологія

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 28-04-2021

Спеціальність за освітою: Лісове господарство, Екологія

Місце роботи здобувача: Інститут агроєкології і природокористування Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 13722479

Місцезнаходження: вул. Метрологічна, буд. 12, м. Київ, 03143, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 26.371.01

Повне найменування юридичної особи: Інститут агроєкології і природокористування Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 13722479

Місцезнаходження: вул. Метрологічна, буд. 12, м. Київ, 03143, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут агроєкології і природокористування Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 13722479

Місцезнаходження: вул. Метрологічна, буд. 12, м. Київ, 03143, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Повне найменування юридичної особи: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, буд. 15, м. Київ, 03041, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 34.35.15, 34.35.25

Тема дисертації:

1. Особливості формування та екологічне значення деревного детриту у лісових екосистемах Лісостепу України

2. Peculiarities of formation and ecological role of woody detritus in forest ecosystems of the Forest-Steppe of Ukraine

Реферат:

1. Дослідження присвячено особливостям формування та екологічному значенню деревного детриту у лісових екосистемах Лісостепу України. Проаналізовано типологічне різноманіття лісів Центрального і Східного Лісостепу України. Виконано екологічне оцінювання запасів грубого деревного детриту за даними матеріалів лісовпорядкування. Установлено, що у НПП «Голосіївський» деревний детрит виявлено на 68,0% загальної вкритої лісом площі у насадженнях 15 типів лісу, його запас становив 1–50 м³·га⁻¹, та характерним є переважає лежачої мертвої деревини (61,9%). Середній запас становив 10,2 м³·га⁻¹. У НПП «Слобожанський» у структурі деревного детриту переважає сухостій (62,1%), його виявлено на 47,5% площі вкритої лісом, у насадженнях 11 типів лісу, його запас становив 5–50 м³·га⁻¹. Середній запас становив 9,1 м³·га⁻¹. Встановлено, що у 130–140-річних природних мішаних лісових насадженнях Центрального Лісостепу, що тривалий час розвивалися без господарського впливу людини (30–50 років) запас деревного детриту становить 40–94 м³·га⁻¹. Він характеризується переважає лежачої мертвої деревини (75–80%), різноманітністю компонентів за розмірами та наявністю детриту усіх класів деструкції (I–V). Відношення запасу детриту до стовбурного запасу ростучого деревостану у таких насадженнях становило 12–32%. Узагальнено, що мертва деревина у лісових екосистемах Лісостепу України виконує низку важливих екологічних функцій, зокрема щодо забезпечення різноманітності субстратів та середовищ існування для видів живих організмів, а також є важливим резервуаром депонованого вуглецю.

2. The research is devoted to the peculiarities of formation and ecological role of woody detritus (dead wood) in forest ecosystems of the Forest-Steppe zone of Ukraine. The typological diversity of forests of the Central and Eastern Forest-Steppe of Ukraine is analyzed. Ecological assessment of coarse woody detritus stocks was performed according to the State Forest Inventory data. Peculiarities of formation and ecological role of woody detritus in forest ecosystems on the territories of the nature reserve fund of the Central Forest-Steppe of Ukraine are investigated. The forests in the Central Forest-Steppe are represented by stands of 64 tree species. The main forest-forming tree species are Scots pine (*Pinus sylvestris* L.) (50.95%) and Common oak (*Quercus robur* L.) (18.08%). A total of 62 forest types were identified, among which fresh oak-pine subir (31.13%), fresh hornbeam dibrova (11.82%), fresh hornbeam-oak-pine sugrud (11.17%) predominate. In the Eastern Forest-Steppe, 17 forest types have been identified, among which fresh oak-pine subir (38.35%), fresh maple-linden dibrova (31.30%) and fresh linden-oak-pine sugrud (16.30%) predominate. In Central Forest-Steppe in Holiivskyi National Nature Park (NNP) woody detritus was found in forest stands of 15 forest types on 68.0% of total forest area of NNP. Lying dead wood (61.9%) prevailed in comparison with the standing (38.1%). The volume of dead wood in forest stands was 1–50 m³·ha⁻¹, on average was 10.2 m³·ha⁻¹. Forest ecosystems of the Eastern Forest-Steppe on the example of Slobozhansky NNP is characterized by a predominance of standing dead wood (62.1%) compared to lying dead wood (37.9%). Woody detritus was found in forest stands of 11 forest types on 47.5% of total forest area of NNP. The volume of dead wood in forest stands where it was found was 5–50 m³·ha⁻¹, on average was 9.1 m³·ha⁻¹. In natural 130-year-old linden-ash-oak forests growing in wet dibrova conditions in the Vita river valley in Holiivskyi NNP, the average dead wood volume was 94.2±9.8 m³·ha⁻¹ and is formed by two fractions – standing (25.4%) and lying detritus (74.6%), six tree species and all (I–V) classes of destruction. It is characterized by a variety of combinations of components, structural features, tree species and decay classes, which is inherent in forest ecosystems, which develop for a long time without human intervention. In natural 130–140-year-old forests dominated by Common hornbeam (*Carpinus betulus* L.) growing in fresh dibrova conditions in the Kaniv Nature Reserve the average volume woody detritus was 39.8±1.6 m³·ha⁻¹, consisted of dead trees (23.1%) and fallen dead wood (76.9%). It is formed by two tree species and is represented by I–V decomposition classes, but the volume is dominated by wood II (33.1%) and III (30.7%) classes.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Фурдичко Орест Іванович
2. Furdychko Orest Ivanovych

Кваліфікація: д.е.н., д.с.-г.н., 03.00.16, 08.10.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Нейко Ігор Степанович
2. Neyko Ihor Stepanovych

Кваліфікація: д.с.-г.н., 03.00.16, 06.03.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ландін Володимир Петрович

2. Landin Volodymyr Petrovych

Кваліфікація: д.с.-г.н., 03.00.16

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Фурдичко Орест Іванович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Дем'янюк Олена Сергіївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.